

Hagyja az asszimilációt másra

A franciaországi szegénylázadás kitörésének alapfeltétele volt egy nagyobb, a társadalomtól leszakadt és elidegenedett csoport kialakulása. Hasonló problémával három másik európai ország, a bevándorlók integrációjának korábbi példaországai szembesülhetnek. A teljes asszimiláció és a feltétel nélküli tolerancia is megbukott, az integráció sikeres modelljei a probléma asszimilációs jellegének figyelmen kívül hagyása miatt működnek.

<mailto:akiraly@mail.index.hu>

2005. november 11., péntek 10:10

Kapcsolódó anyagaink:

- Szegénylázadás Franciaországban <http://index.hu/politika/kulfold/1108france/>
 - Sokkolta a hollandokat a Van Gogh-gyilkosság <http://index.hu/politika/kulfold/1105fortuyn/>
 - Fortuyn rózsaszirmos gyászszertartása <http://index.hu/politika/kulfold/temetes0510/>
 - Barbárkommün - ahogy Worluk látja <http://index.hu/velemeny/eheti/parizsi/>
 - Párizs és az arabok avagy amikor a hóhér http://forum.index.hu/Article/showArticle?na_start=180&na_step=30&t=9131064&na_order=
-

A franciaországi zavargásokról írt [elemző cikkünkben](#) kitűnik, hogy a zavargások a populista felfogással szemben nem faji jellegűek, ám az elégedetlenség nem csupán szociális okokra vezethető vissza. Szegénység máshol is van Európában, a legtöbb helyen mégsem fajul gyújtogatásig a helyzet. "Az Odera menti Frankfurtban ilyen nem fordulhatna elő, pedig az egyik legelszegényedettebb város Németországban" - hozza fel példaként Csaba László közgazdász, egyetemi tanár.

Pedig Németország szegényei is bizonyították már elégedetlenségüket. Magdeburg lakótelepein ért el példátlan, tizenöt százalékos eredményt a nemzetiszocialista Német Demokrata Párt a 2002-es választásokon. A lakótelepek népe azonban itt, a választási eredményektől eltekintve, csendes elégedetlenségben éldegél.

Nehezen értelmezhető húsz év

A francia zavargások csak az átlagos európai közbiztonsághoz szokottaknak tűnnek különösen brutálisnak. A francia belügyminisztérium adatai szerint a zavargások október 27-i kezdetéig 2005-ben országszerte 28 ezer autót gyűjtöttek fel, azaz átlagban csaknem napi százat. A mindennapos gyűjtogatásokban, ahogy az október végi zavargásokban egy sajátos csoport, a tizenkét éves gyerekektől a harminc éves felnőttekig terjedő, jelenlegi fogalmainkkal körülírhatatlan korosztály vett részt. Ez egy érdekes problémára világít rá Csaba László közgazdászprofesszor szerint. Mint mondta, Somlai Péter szociológus fogalmazott jól a Tudományos Akadémián tartott előadásában. Az elmúlt évtizedekben radikálisan megnyúlt a gyermek- és a felnőtt kor közötti átmeneti időszak, egyúttal elmosódtak ennek határai, idézte Somlai előadását. Korábban egyértelmű volt, hogy a tanulmányok befejezésével és a munkába állással valamint az ezzel jellemzően egybeeső családalapítással véget ér a gyermek- és elkezdődik a felnőttkor. A mai fiataloknak már nincsenek ilyen világos kapaszkodók. Az iskolai papírok nem garantálják a munkakezdést, de ugyanez igaz fordítva is: tanulmányaik közben dolgoznak, munka mellett továbbképzésen vesznek részt, miközben jóval később és bizonytalanabb keretek között alapítanak családot.

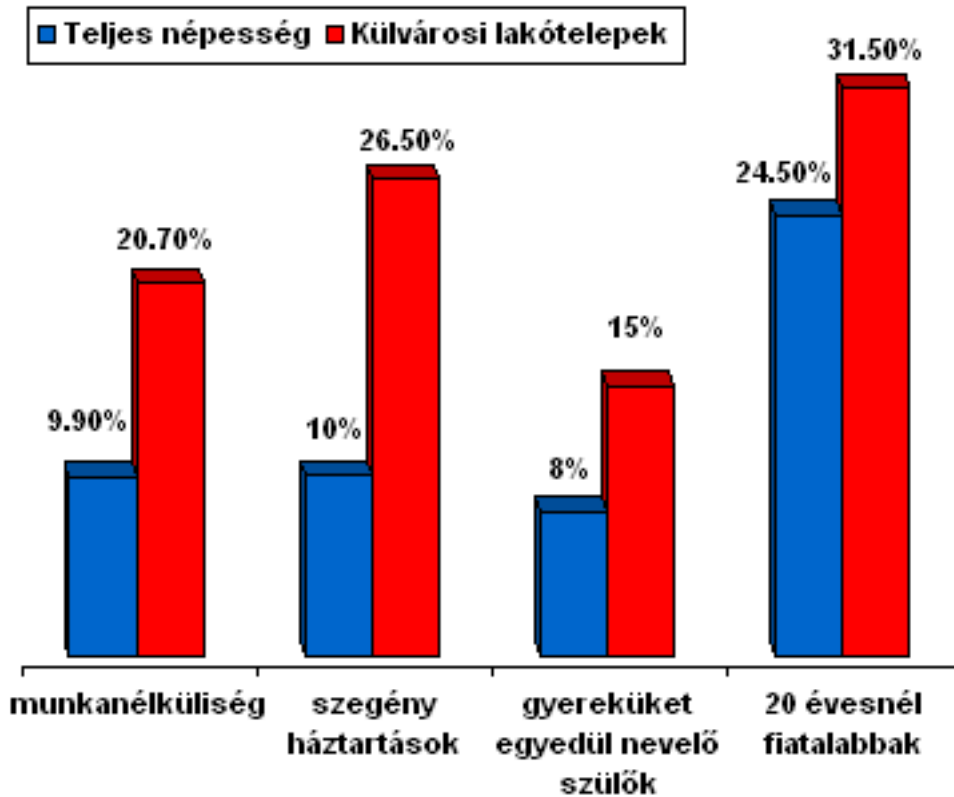
Idegenné váltak

A különbséget - azaz, hogy Franciaországban zavargásokig fajult a helyzet - leegyszerűsítve a bevándorlók, kicsit összetettebben megfogalmazva a társadalomtól elidegenedettek csoportja jelenti. (Természetesen az elidegenedettek között legnagyobb számban bevándorlók vannak, de egyrészt a bevándorlók sem homogén csoport, emellett hozzájuk csapódik a leszakadt elővárosok fehér lakossága is.) Elemzésünkben megkíséreljük feltárni a francia integrációs modell csődjének okait.

Bár Franciaországban él Európában arányaiban a legtöbb, a lakosság tíz százalékát kitevő, öt és félmillió bevándorlóközösség, az ország politikája gyakorlatilag nem vesz tudomást a létező különbségekről. A francia állameszme szerint az országot a megbonthatatlan egységű francia nép lakja, teljes az asszimilációs kényszer. A bevándorlók gyerekei ugyanazt és ugyanúgy tanulják a francia iskolákban, mint a franciák, és nem is tekintenek rájuk másként.

Ehhez képest lakóhelyükön etnikailag csaknem homogén tömbökben,

legfeljebb a hasonlóan leszakadt franciákkal keveredve laknak, a többségi társadalomtól messze, gettósodva. Kultúrájuk nem muzulmán, pufidzsekiben járnak, rapet hallgatnak, alkoholt isznak, csajoznak, drogoznak, akár a többi fiatal. Az életről kialakult képüket pedig leginkább az befolyásolja, hogy lakóhelyükön az átlagosnál is magasabb munkanélküliség miatt az inaktívak - munkanélküliek, fiatalok és az iszlám hitelveivel szemben gyermekeiket egyedül nevelők - vannak többségben.

Szegénység és gettósodás jellemzi a külvárosokat

Se vágyak, se lehetőségek

Kitörési lehetőségeik korlátozottak, az agyonszabályozott munkaerőpiacon minden álláskeresőnek nehéz dolga van. A szigorú szabályok megnehezítik az új munkahelyek teremtését, betartásuk miatt pedig gyakorlatilag nem létezik "második gazdaság", tehát még magyaros megoldásokra sincs lehetőség, mint amilyen a kényszervállalkozás.

A bőséges szociális ellátások miatt pedig ösztönző erő sincs a kitörésre. A munkanélküli segély összege a munkabér kilencven százalékát is elérheti, és alanyi jogon adják. Ezen tényezők elegye egy kitörni egyrészt képtelen, másrészt nem is akaró, a többségi társadalomtól jelentősen eltérő szocializációjú párhuzamos társadalmat hozott létre.

Hasonló problémával három másik európai ország szembesült-szembesülhet.

A franciaországi zavargások már az összeomlást jelzik, válságtünetek azonban már Dániában, Hollandiában és Belgiumban is jelentkeztek. Azaz abban a három országban, ahol eddig büszkén hirdették, hogy nagy bevándorlónépességet sikerült integrálni.

A válság legjobb fokmérője, hogy ebben a négy országban van jelen erőteljesen a politikában a szélsőjobboldal - gondoljunk csak a betiltani hiába próbált belgiumi Flamand Blokkra, vagy [Pim Fortuyn](#) üstökösszerű hollandiai felelmedezésére, valamint a dán szélsőjobb elsőprő választási sikereire.

A kapocs a négy ország között a jóléti államról vallott hasonló nézetek. Hollandiában például a munkabér száz százaléka, akár 1900 euró is lehet a munkanélküli segély, de minimum hétszáz eurót egy pályakezdő munkanélküli is megkap. Ennyi pénzért bármelyikünk otthon maradna.

A munka nemesít

Klikk a képre!

A holland integrációs modell ugyanakkor a francia teljes ellentéte, mégis hasonló [kudarcot vallott](#). A liberális társadalom a virágozzék minden virág elv bővületében nem várt azonosulást a bevándorlóktól, így még a franciaországinál is nagyobb az elidegenedés esélye. Mivel nincsenek rákényszerítve kultúrájuk feladására, az identitásvesztés helyett saját nemzeti karakterüket megtartva hoznak létre párhuzamos társadalmakat az országon belül.

A holland és a francia integrációs modell tehát egyaránt csődöt mondott, de a helyzet mégsem teljesen reménytelen. Európában van példa sikeres integrációra is, mondja kérdésünkre Csaba László. Németországban és Nagy-Britanniában is jelentős bevándorlónépességet, ráadásul többségében muzulmán bevándorlókat sikerült integrálni. Az alap mindkét országban ugyanaz. Egyrészt a bevándorlók munkával, vállalkozásokkal keresik jövedelmüket, azaz mindkét országban a - konzervatív kormányok - liberális

gazdaságpolitikája volt a siker egyik záloga. A másik, hogy egyik országban sem alkotnak homogén tömböt a bevándorlók, azaz a keveredés miatt engedniük kell saját kulturális megszokásaikból, de mivel nem követelnek tőlük teljes asszimilálódást, megőrizhetik identitásukat is.

Margaret Thatcher Angliájában például eltörölték a boltok kötelező nyitvatartási idejét - példánk szempontjából ez a zárási idő miatt fontos. A később estig nyitva tartó boltok üzemeltetői szinte kivétel nélkül bevándorlók, azaz rugalmasságukkal versenyelőnyhöz, ergo több jövedelemhez jutottak. Ez és az ehhez hasonló, a piacot nyitottabbá tevő kezdeményezéseknek köszönhetően a bevándorlók érvényesíthették versenyelőnyeiket - hogy olcsóbban dolgoznak és olyan munkákat is elvállalnak, amit egy őslakos nem -, így pedig idővel kiemelkedtek, megszületett a bevándorlók középosztálya. A polgárosodásnál meg semmi sem integrál jobban a társadalomba.

Asszimiláció nélkül

Csaba László szerint a bevándorlókérdés megoldásának ez lehet az egyik kulcsa. Az állami juttatások helyett öngondoskodás, nyílt piaci verseny, ami nemcsak megtűri, de kifejezetten hasznára fordítja a sokszínűséget. Ebbe pedig egy mérsékelt muzulmán közösséget már könnyű integrálni. (Nagy-Britanniában ugyan jelen van a Franciaországra nem jellemző radikális iszlám, de ez alapvetően belbiztonsági kérdés, ráadásul a terrorizmus viszonylag egyértelmű lépésekkel kezelhető, az integrálatlanság összetettebb, hosszabb idő alatt feloldható probléma. A terrorizmus és a szélsőséges iszlám vizsgálatunk szempontjából mellékes is.)

Integráció alatt ez esetben természetesen nem az asszimilációt kell érteni. Különböző kultúrák együttélésekor elkerülhetetlenek a súrlódások. A francia álom a teljes asszimilációról legfeljebb irreális vágy lehet, Németországban és Nagy-Britanniában is megtartották a bevándorlók kulturális sajátosságait. Egy demokratikus társadalom azonban el tudja viselni a kultúrák versengését (amibe, a félreértések elkerülése végett, a benzinpalackok dobálása és a gyújtogatás, a becsületgyilkosság és a vallási intolerancia nem tartozik bele), és egy elenyésző - bár figyelmen kívül nem hagyható - szélsőséges kisebbséget leszámítva azonos lehetőségek mellett a bevándorlók ugyanolyan polgáraivá válhatnak egy országnak, mint az őshonos lakosság.

Lehetőségek híján azonban akár fordított képlet is előállhat, a leszakadó bevándorlók rántják magukkal a leszakadó őslakosokat. Végül is, Franciaországban francia fiatalok ugyanúgy gyújtogattak, mint a gettóban velük lakó bevándorlók.

Sarkozy: "egy magyar fia sokkal jobban integrálódik Franciaországban"

A franciaországi erőszakhullám 15. éjszakája stagnálást mutatott az előző naphoz képest. Péntekre virradóra 395 autót gyújtottak fel és 168 személyt állítottak elő. Folytatódtak az összecsapások is a zendülők és a rendőrök között. Hét rendőr megsebesült, köztük négyen Lyonban. Részleges éjszakai kijárási tilalom van érvényben a kiskorúak számára több megyében.

Az ország városaiban zajló gyújtogatások, zavargások becsült "biztosított" kárértéke eléri már a 200 millió eurót. Ennek az összegnek csak körülbelül 10 százaléka, ami a már több ezres gépkocsi-gyújtogatásokkal kapcsolatos.

Nicolas Sarkozy belügyminiszter felfüggesztett nyolc rendőrt, miután brutálisan összeverték Párizs északi, La Courneuve külvárosában egy 19 éves fiatalembert.

A francia belügyminiszternek a zavargásokban részt vevő külföldiek kitoloncolására vonatkozó utasítását nem lehet végrehajtani. Az ezt megakadályozó törvényt maga Nicolas Sarkozy terjesztette a nemzetgyűlés elé 2002-ben.

A francia belügyminiszter a France 2 közszolgálati tévéadó kétórás vitamûsorában beszélgetett külvárosi fiatalokkal, valamint parlamenti, önkormányzati és egyesületi képviselőkkel, de továbbra is "csöcseléknek és söpredéknek" nevezte a zavargások résztvevőit.

Amikor Julien Dray, a Szocialista Párt (PS) szóvivője arra kérte, hogy ne használja mindenre magyarázatként a bevándorlók témáját, Sarkozy azt felelte: "magam is bevándorló fia vagyok, de itt az ideje kimondani, hogy egy magyar fia sokkal jobban integrálódik Franciaországban, mint az észak-afrikaiak", akiknek könnyebb integrálásához a pozitív diszkrimináció elvének alkalmazását szeretné a francia belügyminiszter elérni.

